

WETENSCHAP EN VOGELBESCHERMING

Op de vergadering van de Nederlandse Ornithologische Vereniging van 26 mei j.l. werd door Prof. Dr. K. H. Voous een voordracht gehouden over het onderwerp: Urgentie en richting van de vogelbescherming in Nederland op grond van zoögeografische overwegingen.

Prof. Voous is tot zijn beschouwingen gekomen door zijn studie over de verspreiding van de Europese broedvogels. Wij zijn van mening, dat zijn inzichten dermate belangrijk zijn, dat ook in Wiek en Sneb een verslag van zijn voordracht op zijn plaats is.

Indien men van de in Europa voorkomende broedvogels een kaart van het broedgebied tekent, valt het op, dat er bij verschillende soorten een grote hap zit in het verspreidingsgebied. Deze hap, waar de vogelsoort dus niet (meer) broedt, zien we in West-Europa.

Een voorbeeld is de *grauwe gans*. Deze broedde vroeger in onze streken, maar door de voortdurende vervolging en door het in kultuur brengen van moerassen is hij als broedvogel verdwenen.

Door vervolging zijn ook de *steenarend*, de *zeearend* en de *visarend* als broedvogel verdwenen. De visarend bijv. heeft een zeer groot verspreidingsgebied en zou als viseter in ons land zeker kunnen broeden; de menselijke vervolging heeft dat onmogelijk gemaakt.

Door het ontwateren van moerassen en door het afgraven van hoogvenen, verdwijnen de geschikte broedplaatsen (biotopen) voor vele grote en kleine vogels.

De *lepelaar* en de *purperreiger* hebben zich dank zij de bescherming in ons land nog kunnen handhaven. Zij vormen slechts enkele kleine resten in W. Europa en eigenlijk hangt het voortbestaan van deze soorten aan een zijden draad. Aanvulling van omringende broedplaatsen is niet meer mogelijk; de broedplaatsen in Europa zijn veel te ver van ons land verwijderd.

Ook gevaar voor de grutto.

Van de andere moerasvogels of in vochtige streken broedende vogels besprak Prof. Voous de *grutto*, de *tureluur* en de *kemphaan*. Deze soorten zijn in ons land helemaal niet zeldzaam, plaatselijk zelfs vrij talrijk. Oppervlakkig lijkt het erop, alsof er voor deze soorten geen vuiltje aan de lucht is. Als we echter de verspreidingskaarten bekijken, dan blijkt dat voor deze drie vogelsoorten ons land juist de westelijke of zuid westelijke grens van het broedgebied is.

De *grutto* broedt nog slechts op één plaats in Engeland en twee in Frankrijk. De *tureluur* is uit België en Frankrijk vrijwel verdwenen. De *kemphaan* broedt, behalve in ons land, alleen in streken ten N.O. ervan; het broedgebied in ons land is dus een Z.W. uitloper. Als deze soorten in ons land sterk in aantal zouden verminderen, dan is het verdwijnen te vrezen, omdat aanvulling van omringende gebieden niet mogelijk is.

Er zijn gelukkig ook grote vogelsoorten, die zich nog weten te handhaven. De *blauwe reiger*, die ook in kleine sloten

zijn voedsel kan vinden; de *roerdomp*, die in een klein moerasje broedt; de *bosuil*, die hier en daar in parken en grote tuinen broedt. Deze soorten lopen niet zo gauw gevaar te verdwijnen, ook omdat hun verspreidingsgebied aaneengesloten is.

Een merkwaardig geval van het verdwijnen van een grote vogelsoort uit W. Europa is dat van de *zwarte wouw*. Deze is een afval eter, zowel van dierlijk- als plantaardig afval. Sinds in onze grote steden de vuilnisdiensten bestaan, is het leven voor de *zwarte wouw* niet meer mogelijk. Een paar eeuwen geleden vlogen de *zwarte wouwen* in Londen rond als de kraaien! Men kan zich dat bijna niet voorstellen. Nu ziet men deze wouw nogal bij de Zwitserse meren, levend van dode vis e.d.

De kleinere vogelsoorten, zoals de zangvogels, kunnen zich over het algemeen nogal goed handhaven in kleinere reservaten, een stukje moeras, een braakliggend landje, slootkanten enz. Deze kleinere soorten hebben veelal een aaneengesloten verspreidingsgebied en aanvulling van omringende gebieden is dus steeds mogelijk.

De konklusies van Prof. Voous kunnen we in een drietal punten samenvatten:

1. *Bij de bescherming van onze vogels moeten we rekening houden met het potentieel in de omringende landen.*
2. *Het beschermen van de broedbiotopen is belangrijker dan het alleen beschermen van enkele individuen.*
3. *Vooraf grote biotopen zijn noodzakelijk.*

P. B. Jansen.